

ZENDING EN EVANGELISATIE

EVANGELISATIE CONGRES.

Het voorloopig bestuur van het verband van Evangelisatiecommissies van de Gereformeerde Kerken in Nederland besloot de jaarlijkse evangelisatieconferentie te houden in Hattem, en wel op Dinsdag 29 en Woensdag 30 Juli a.s. Op Maandag 28 Juli zal daaraan voorafgaan de jaarvergadering en een bidstond.

Allen Evangelisatiecommissies wordt verzocht, zich op dit congres te vertegenwoordigen, terwijl voorts ieder lid onzer Kerken welkom is.

Het programma ziet er als volgt uit:

Maandag 28 Juli:

2 uur: Jaarvergadering (nadere plaats wordt nog bekend gemaakt); daar komt aan de orde: a. een verslag der werkzaamheden van het voorloopig bestuur; b. reglementsherziening; c. bestuursverkiezing).

8 uur: Bidstond; voorganger ds J. O. Mulder, Hattem. Na afloop begroetingssamenkomst.

Dinsdag 29 Juli:

9.— uur: Opening.
9.30 „ Referaat over het zondagschoolwerk, door ds F. de Vries, 's-Gravenhage—O., gevolgd door bespreking.
12.30 „ Pauze.
2.— „ Referaat over het huisbezoek, door prof. C. Veenhof, Kampen, gevolgd door bespreking.
5.— „ Pauze.
7.30 „ Behandeling van actuele vragen, die de commissies tot 12 Juli bij den secretaris van het Verband kunnen indienen.
10.— „ Dagsluiting door ds C. van Ommen, Wezep.

Woensdag 30 Juli:

9.— uur: Opening.
9.30 „ Referaat over de activeering van gemeentelieden, door ds C. H. Lindeboom, Kampen, gevolgd door bespreking.
12.— „ Slotwoord door ds J. Smelik, Apeldoorn. Sluiting van het congres.

In den namiddag zal misschien een gezamenlijk uitstapje gemaakt kunnen worden.

De Evangelisatiecommissie te Hattem nam de nadere regeling van dit congres op zich (adres: A. Neuteboom Jr, secr. centr. comm. evang. Geref. Kerk, Apeldoornseweg 305 c, Hattem). De bedoeling is, dat de deelnemers bij de leden van de Geref. Kerk te Hattem zullen logeeren.

H. BOUMA, wnd. secr. Verbandsbestuur, Molenstraat 14, Assen.

(Verzoeken plaatselijke en classicaie of provinciale kerkbladen deze gegevens over te nemen.)

genade omringd", ja, ze worden „er mede overgoten“¹⁴⁾, maar daarbij en daarom en daarna worden ze tegelijk opgeroepen om den eenigen God aan te hangen, te betrouwen en lief te hebben!

Juist omdat de doop alléén en geheel Gods genade verzegelt, kan hij verplichten tot een nieuwe gehoorzaamheid. Want zóó wordt geëischt een gehoorzaamheid welke ontspringt aan Gods genade! Het is een nieuwe gehoorzaamheid, „omdat God ons in den doop betuigt en verzegelt, dat Hij ons tot Zijne kinderen en erfgenamen aanneemt; — een nieuwe gehoorzaamheid, die aanvangt en ontspringt, bij ouden en bij jongen, uit het leven der opstanding van CHRISTUS, nadat Hij in onze plaats en voor onze zonden zich had overgegeven in den doop; — een nieuwe gehoorzaamheid, die ontstaat, wanneer wij den H. Geest in ons laten werken (Catechismus vr. 103), „om ons toe te eigenen hetgeen wij in CHRISTUS hebben, namelijk de afwassing onzer zonden, en de dagelijkse vernieuwing onzes levens“¹⁵⁾.

Op welk een innige wijze de in den doop verzegelde belofte en de door den doop geëischte gehoorzaamheid verbonden zijn teekent Wormser op de volgende prachtige wijze:

„Door den doop staan dus al de gedoopten, zonder uitzondering, op den grondslag van volkomen genade. Er wordt niets vereischt om de eeuwige heerlijkheid te beërven dan een leven uit dien doop.

Schuldig en ellendig in zichzelf, staan zij in een eeuwig verbond der genade met den Vader, den Zoon en den H. Geest, om te ontvangen vergeving, verlossing en heiliging.

¹⁴⁾ Idem, p. 35 — 28. ¹⁵⁾ Idem, p. 56/7 — 46/7.

Amice frater,

Een der giftigste boeken, die ooit over Calvijn en de Reformatie zijn geschreven, verscheen in het jaar 1934 van de hand van den bekenden internationalen schrijver Stephan Zweig. De Fransche vertaling heeft ten titel: Castellion contra Calvin.

Zweig behoorde tot die allerwege populaire schrijvers, die bij voorkeur hun werken wijdden aan bekende historische figuren.

Zoo Emil Ludwig met zijn „Napoleon“ of „Goethe“, Maurois, de beste naar ik meen, met zijn „Eduard VII“ of „Disraeli“, Zweig zelf met zijn „Cesar Borgia“. Steeds schitterende stijl, boeiende teekening, zeer onderhoudende lectuur, maar licht en luchtig en niet steeds betrouwbaar. Meer historische roman, dan echte geschiedbeschrijving.

Zweig nu was zeer diep getroffen door het optreden van zeker een der meest miserabele figuren in de geschiedenis der menschheid, zijn tijdgenoot Hitler. Hij kende een nameloze angst voor de tyrannie van den nationaal-socialist. Daarin gelijk aan de Nederlandsche schrijvers Du Perron en Menno Ten Braak, die grooten invloed oefenden door hun trotsch geschrift op de Nederlandsche jeugd.

De diepe teleurstelling over den val eener door hen hooggeloopte cultuur, en een verterende angst voor Hitler dreef zowel Zweig als de andere twee in den doop. Zij kenden geen andere uitkomst dan den zelfmoord.

Zweig nu, willende Hitler verklaren, zocht naar een voorlooper in de historie. Hij had zich veel moeite kunnen besparen, want hij teekende immers reeds het monster der Borgia's der Renaissance als type van de ergste misdadigheid.

Maar dit was Zweig niet voldoende. Hij zocht een ergeren misdadiger. En vond dien in — Calvijn, den man der Reformatie.

Het meest ergerlijke van het geval was nog wel, dat hij zijn inlichtingen verkroeg van den Geneefsch pasteur Jean Schorer.

Hoe werkte nu Zweig?

Wel, de sinistere, zwarte figuur van Calvijn diende hem tot den donkeren achtergrond, waarop de lichtende gestalte van den humanist Castellion, voorvader dan van Zweig, te beter en schooner uitkwam.

Castellion woonde een tijdlang in Genève en trachtte in de kerk der Reformatie in te dringen. Calvijn stelde zich kloek tegenover dezen libertyn, die toen naar Bazel vertrok en, na Servets dood, Calvijn heftig aanviel, om daarna de tolerantie te prediken. O, die humanisten waren zoo lief en zoo zacht. Net als thans nog — behalve wanneer zij met een echten zoon van Calvijn te doen krijgen.

De verhouding van Castellion ten opzichte van Calvijn kan het best worden vergeleken met die van Erasmus tegenover Luther.

Beiden „bezwaarden“ van dien tijd, wien het echter verging als de ouders van dien blindgeborene; zij bleven graag aan den veiligen kant van de poort der synagoge. Zij wilden geen „scheurmakers“ heeten en „bleven in de kerk“. Daarbuiten viel ook niets

Niets wordt van hen, die niets leveren kunnen, gevorderd. Maar daar zij geen stokken en blokken zijn, is het, volgens dat genadeverbond noodig, dat zij genade begeeren; dat zij vergeving, verlossing en heiliging van den Vader, den Zoon en den H. Geest verlangen.

Gerustelijk mogen zij staat maken op volkomen vergeving, verlossing en heiliging; en hetgeen door sommigen met zoo angstvallige voorzichtigheid wordt teruggelaten, wordt ons in het genadeverbond verzegeld om er ons geheel en al aan over te geven en ons daarin te verdiepen.

Het tweede deel van het genadeverbond heeft toch in het eerste deel zijn grond, en zoo men omtrent vergeving, verlossing en genade karig is, is nieuwe gehoorzaamheid volstrekt onmogelijk. Nieuwe gehoorzaamheid ontspringt alleen uit de volle overgave van zichzelf in de verlossing, zoo als die bestaat in vergeving en heiliging.

Vrij mogen wij in die verlossing roemen; daartegen mag geen enkel bezwaar worden in den weg gelegd; die verlossing is ons verzekerd en verzegeld in den doop.

Doch onze roem moet niet ijdel wezen, en de verlossing moeten blijken geven dat zij verlost zijn. Roem vrij in de verlossing van schuld; maar dan ook in de verlossing van zonde; want CHRISTUS verwierf niet alleen vergeving, maar ook heiliging.

Geloof dit vrij en ruim en krachtig, want daarop rust de vermaning en verpligting, door den doop ons voorgehouden en ons opgelegd, tot een nieuwe gehoorzaamheid: „namelijk, dat wij den eenigen God, Vader, Zoon en H. Geest aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganschen harte, van ganscher ziele, van ganschen gemoede, en alle krach-

ten; dan onaangenaamheden te verwachten. Toen nog heel wat erger dan nu.

Castellion, de nobele humanist, de verdraagzame, verlichte mensch.

Maar Calvijn, de despoot, belust op niet dan macht, vervuld met een demonischen ijver, tot verdelging van wie hem tegenstond. Verzwakt door een ascetisme, dat Hitler immers ook kende, naar men zei.

Het portret kreeg al meer gelijkenis met den Duitschen tyran van deze eeuw. En de persoon van Calvijn werd op de meest ergerlijke manier naar beneden gehaald.

Servet was een gevaarlijke ketter, die reeds door de roomsche curie geschikt werd geacht voor den brandstapel, maar die deze voor hem minder aangename waardeering wist te ontkomen door in Genève veiligheid te zoeken. Daar zette hij zijn gevaarlijke propaganda voort, zijn brutale loochening van God-Drieëenig.

Calvijn gevoelde zich daaromtrent zeer ongerust. Wij hebben alle reden dat ook te zijn. Want een samenleving kan niets ergers treffen en er is geen grooter gevaar voor de vrijheid in den staat en in de maatschappij dan dat een mensch de Drieëenheid durft te weerspreken.

Maar het kenmerkende van die dagen was, dat de overheden meenden de roeping te hebben zulke ketterij tegen te staan met haar zwaard. En dat ook Calvijn van oordeel was, dat het tweestijdend woord der Schrift deze hulp der overheid behoeft. Dit was naar onze overtuiging een vergissing.

Een vergissing, die echter voor dien dag zeer begrijpelijk was.

Zweig doet geen enkele poging om te letten op den tijd waarin Calvijn leefde en op de omstandigheden, waarin de stad Genève verkeerde.

Wie weet thans niet, hoe deze stad, die zich van de Savoische en Roomsche bloedige tyrannie had vrijgevochten, elken dag gevaar liep overrompeld te worden door den van buiten loerenden vijand.

Alle innerlijke twist kon voor de kracht naar buiten uiterst gevaarlijk worden. De strijd voor de vrijheid van den staat was toen zeer nauw verbonden met dien om de vrijheid der kerk.

Daar is thans, naar ik meen geen ernstig historicus, die niet toegeeft, dat geen man, in geen tijd, ooit meer voor de vrijheid der volkeren, voor den kamp tegen booze tyrannie heeft gedaan dan Calvijn.

De Calvinistische reformatie is de bron en de waarborg onzer constitutionele vrijheden. Laat men die stelling van onzen Groen eens weerleggen. Er is menige poging daartoe verricht, doch geene is geslaagd.

Als Zweig nog leefde, zou men hem de vraag kunnen stellen, of het hem kon ontgaan, hoe in het verzet tegen Hitlers tyrannie de zonen van Calvijn allereerst op den voorgrond stonden, terwijl het nageslacht van Castellio of zich neutraal hield of zich gewillig boog onder het nazi-juk.

Maar dat alles verstond Zweig, vervuld met haat tegen den Christus der Schriften en Zijn getrouwe dienstknechten, niet.

Calvijn was de voorlooper van Hitler.

Hij wilde den doop van Servet. Hij, die heerschte in Genève met een geweldige tyrannie, die niets ontzag, dreef Servet naar den brandstapel. En hij miste den moed die terechtstelling bij te wonen, maar, ware hij er geweest, gewis zou hij door Zweig zijn getee-

ten; de wereld verlaten, onze oude natuur dooden, en in een nieuw godzalig leven wandelen“.

Laat dan vrij en onbeperkt het gansche hart, de gansche ziel, het gansche gemoed, en alle krachten van vergeving en genade doordringen worden, opdat die allen den Heere worden geheiligd. Het regt daartoe is u reeds dadelijk na uwe geboorte in den kinderdooop verzegeld.

Gelooven moogt ge dus vrij en onbeperkt, in dezen weg is geene dwaling mogelijk; integendeel, het gevaar ligt in het niet-gelooven van den inhoud van uwen doop“¹⁶⁾.

Omdat nu de doop de verbondsbelofte verzegelt, de belofte die onafscheldelijk is van, ja onbestaanbaar zonder de roeping tot gehoorzaamheid is hij „een vertroostend en een bestraffend, een uitlokkend en een bedreigend getuigenis“. De onderhouding ervan brengt de doopelingen „in zoo naauwe en waarachtige betrekking met CHRISTUS, dat het Hem in waarheid omhelst door het geloof en Hem individueel en nationaal eerbiedigt en erkent als zijn Heer; of — (hetgeen de Jood en de Heiden niet kunnen doen), Hem verraadt met een kus“¹⁷⁾.

En zoo blijkt tevens dat de doop „tweërlei“ kracht bezit: hij behoudt de geloovigen, maar verderft de wederspannigen. Dit is bij zijne instelling dadelijk aangekondigd: „die geloofd zal hebben, en“ (dien ten gevolge) „gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet zal geloofd hebben“, (en dien ten gevolge den doop geweigerd of verwaarloosd zal hebben) „zal verdoemd worden“. Marc. XVI: 16“¹⁸⁾.

C. V.

¹⁶⁾ Idem, p. 57/8 — 47/8.

¹⁷⁾ Idem, p. 45 — 36. ¹⁸⁾ Idem, p. 88 — 83.

oen nog heel

erdraagzame,

dan macht,
t verdeling
een ascetis-
men zei.

aet den Duit-
oon van Cal-
r naar bene-

e reeds door
ht voor den
minder aan-
door in Ge-
j zijn gevaar-
ochening van
e eer ongerust.
Want een sa-
er is geen
staat en in
e Drieënheid

was, dat de
en zulke ket-
l. En dat ook
nijdend woord
efde. Dit was

dag zeer be-

letten op den
standigheden,

die zich van
innie had vrij-
mpeld te wor-
nd.

icht naar bul-
voor de vrij-
uw verbonden

rnstig histori-
geen tijd, ooit
oor den kamp
a Calvijn.

bron en de
len. Laat men
leggen. Er is
geene is ge-

de vraag kun-
e in het ver-
Calvijn aller-
vrij het nage-
eld of zich ge-

vuld met haat
Zijn getrouwe

r.

die heerschte
die niets ont-
l. En hij miste
en, maar, ware
eig zijn getee-

uur dooden, en

nsche hart,
noed, en alle
ordnungen wor-
te e r e w o r -

daartoe is u
k i n d e r -

perkt, in dezen
endeel, het ge-
en inhoud van

a belofte verze-
van, ja onbe-
oorzaamheid is
estrafteend.

igend getui-
de doopelin-
betrekking met

l omhelst door
maal eerbiedigt
de Jood en de
raad met een

reëriele" kracht
ar verderft de
telling dadelijk

, en" (dien ten
worden. Maar
en ten gevolge

l zal hebben)
6" 15).

C. V.

— 83.

kend als een soort tijger, die zich verlustigt in het kermen van zijn slachtoffer.

Zweig zegt, dat Calvijn Rome wilde overtroeven in ijver voor wat hij zag als de ware leer, want hij weigerde Servet over te geven aan de papisten. Trouwens, zoo vervolgt Zweig dan, het blijft een eere voor de katholieke kerk, dat zij duizenden jaren aarzelde vóór zij den eersten mensch om zijn afwijkende gevoelens den dood toewilde.

Dat durft een historicus te schrijven, die, om slechts één ding te noemen, moest weten, hoe de Paus in Rome een Te Deum deed zingen ter eere van de bedrivers der gruwelen in den Bartholomeusnacht.

Ook van Roomsche zijde is er veel gelasterd over Calvijn, maar het werd in den laatsten tijd vrijwat beter, wat men treffend kan zien aan de nobele wijze, waarop de thans tot kardinaal verheven Dr de Jong in zijn zeer belangrijke kerkhistorie schrijft over Calvijn en de andere Reformatoren. En daarom geloof ik niet, dat er één in de Roomsche kerk zal gevonden worden, die zich verheugt in helpers als Zweig en anderen. Men weet daar zeer goed, dat, als men daar de Reformatie aanvalt, men Rome niet sparen zal.

Nu vertelde ik van het boek van Zweig hoofdzakelijk om iets te zeggen over de vlotte wijze, waarop van gereformeerde zijde ten onzent steeds bij elken aanval van den kant van het ongelooft, waar men dan werkte met het geval Calvijn-Servet, gereed stond een „mea culpa", wij hebben gezondigd, te stamelen.

Ik heb dat eigenlijk nooit goed kunnen verdragen.

Gij Calvinisten, zoo zeide men dan, zoudt voor de vrijheid hebben gestreden? Laten we dan Servets brandstapel eens U mogen voorhouden. En dan zei Dr Kuyper zelfs: zeker, hier past ons het boetekleed.

Al mogen wij ook ter vergoelijking wijzen op den tijd waarin Calvijn leefde.

In het artikel in de „Christelijke Encyclopaedie" van de hand van Ds Landwehr lees ik, dat Calvijn de middeleeuwsche dwaling nog niet te boven was.

Nu moeten wij natuurlijk open oogen hebben voor de fouten ook van Calvijn. Hij was, als wij allen, een zondig mensch en hij had zijn gebreken. Menigmaal dient zulke bekentenis er toe, om hem, die er op wijst, gelegenheid te geven een hooge borst op te zetten. Wij staan daar thans ver boven, ziet U? Nu — laten wij dan onzen tijd eens aanzien.

Ook zelfs in de kringen der eens gereformeerde kerken.

Er zijn ook andere middelen ter vervolging dan brandstapels, al moet worden toegegeven, dat die het meest radicaal zijn.

Voor het aangezicht van onzen God moeten wij onze zonden, ook die van elken dag der door Hem gegeven Reformatie willen belijden.

Maar wij behoeven niet voor onze tegenstanders op de knieën te vallen, inzonderheid niet, als zij zoo veel boter op hun hoofd hebben, zoo deze beelddespraak het onder onze distributie nog kan uithouden.

Als jong journalist aanwezig op een groote vergadering van allerlei soort lieden werd ik door iemand op een zekere meewarige wijze geïnformeerd omtrent een onzer mannen, waaromtrent booze geruchten — lasteringen naar later bleek, liepen inzake zijn moreel gedrag.

Ik zei: mijnheer, zou het niet verstandig zijn in een huis zoo vol gehangen van de strop te zwijgen? Hij dacht even na en zei toen: U hebt gelijk.

Het is het toppunt van brutaliteit, als de man van revolutionaire beginselen, wanneer de Reformatie ter sprake komt, aan welke de wereld ook van thans nog de vrijheden, die zij bezit, danken moet, van Calvijn inzake Servet gaat reutelen; de man, die juist door zijn gehoorzaamheid aan het Woord Gods, door zijn prediking van de soevereiniteit Gods de krachtigste strijder mocht zijn, die de geschiedenis kent tegen alle mogelijke tyrannie.

Wil men ernstig spreken over Calvijn en Servet — wij zijn allen daar daartoe bereid. Wij kunnen op grond der feiten zeggen, dat Calvijn Servet niet heeft veroordeeld, dat hij zelfs clementie voor hem pleitte en het schavot voor hem vroeg in plaats van den brandstapel.

Het waren de politieke tegenstanders van Calvijn, die toen het roer in Genève in handen hadden, en Calvijn gaarne weerstreefden, die Servet veroordeelden en dooden.

Calvijn bekleedde geen enkele politieke positie in Genève. Hij had zelfs niet het stemrecht voor den Raad.

In Bazel was hij wel stemgerechtigd burger geweest, doordat hij zich aansloot bij het gilde der kleermakers, want daar zaten toen de meeste warhoofden en daar kon hij dus veel goeds doen.

Maar in Genève vergat hij het heelemaal te zorgen dat hij kiezer werd. Geen was belangeloozer dan hij.

Zweig vertelt, dat Calvijn zich liet beschermen door een politiecorps, dat zijn vertakkingen verre buiten Genève had. Welk een dwaasheid. Is het nu noodzakelijk voor de zonde van Calvijn aanstonds het hoofd te buigen, als daar een man van revolutiebeginselen komt en roept: en Servet?

Ik meen van neen.

De mensch is van nature een dwingeland en kan slecht tegenspraak verdragen. Maar wanneer daar ooit eenige vrijheid is geweest van het woord, dan

dankt de tyrannieke wereld dit aan het bestaan eener kerk, die buigt voor het Woord.

En dat deed Calvijn. En dat was zijn kracht in den strijd tegen alle tyrannie.

Met hartelijke groeten en heilbede.

Uw toegenegen

MARNIX.

Wie zwijgt stemt toe, óók in Urk.

We ontvingen een gedrukt stuk met bijschrift, dat het een artikel voor de Urker Courant bevatte. Het is afkomstig van synodocratische kerkeradaleden. Geen kerkeradaledus, zie hieronder. Jesaja spreekt ergens over „kop" en „staart"; hier is een vergadering van „de" leden van den synodocratischen kerkeraad, die echter alvorens den volke kond te doen, dat zij — zie punt E — zich aanstellen als of zij in kerkeradsvergadering waren gegaan, den „kop" (d.w.z. de praesidenten) der vergadering missen, en dus bewijzen dat ze niet in kerkeradsvergadering bijeen waren. Het is een beetje vreemd. Maar daarom des te leerzamer. We lezen:

Zondagavond werd in de Geref. Kerk onder leiding van Ds W. Doorenbos gemeente-vergadering gehouden ter inlichting en nadere vaststelling van het standpunt ten opzichte der kerkelijke moeilijkheden. Reeds eerder hebben we dit aangeduid als een bemiddelend standpunt, d.w.z. dat men wil ijveren voor hereeniging.

„Bemiddelend"? Zijn er dan twee „partijen"? Ik dacht, dat er „rechts-handelingen" waren gepleegd (b.v. preekstoel-toesluiting voor een predikant, wien ds Spijker van Urk vóór den hem te openen preekstoel de handen had opgelegd!), rechtshandelingen, waarvan de bedrivers (de „synode" der uitbanners) openlijk verklaarde; alle kerkeraden, ook de Urker, hebben ze verricht toen wij ze verrichtten. Heeft de Urker kerkeraad dit nu aanvaard, ja dan neen? Zegt hij neen, dan is hij precies even ver als de uitgeworpenen. Maar hij laat hen rustig liggen. Dat is dan geen bemiddeling, doch versteviging van het met duizend en één maat metend onrechtsfront. Zegt hij ja, dan is het evenmin bemiddeling. Het stuk begint dus met een resultaat van het tegendeel van zelfonderzoek.

We lezen verder:

In deze vergadering werd onderstaande besluit, door den kerkeraad genomen, behandeld en in zijn geheel door de gemeente-vergadering bekrachtigd. Hoewel het alle aanwezigen werd ter hand gesteld en we het dus voldoende bekend achten, geven we het in zijn geheel en onverkort weer voor onze vele lezers aan den wal, die toch met alle gebeurtenissen op Urk medeleven.

Ja, zeker. Het is een gelijk reclamestuk als van de Amersfoortsche vergadering van onlangs.

Ziehier de kop van het „besluit", „door den kerkeraad genomen", maar in feite heelemaal niet door den kerkeraad genomen:

De leden van de Raad der Gereformeerde Kerk van Urk, in vergadering bijeen, zonder tegenwoordigheid der beide predikanten, Ds W. Doorenbos en Ds G. Spijker,

betreurende en zich bedroevende over de geschillen en de scheuring in de Gereformeerde Kerken, en belijdende zich hierover zoowel landelijk als plaatselijk voor God te moeten verootmoedigen,

vaststellende, dat de scheuring ook op Urk is doorgedrongen en van meening, dat naar aanleiding van het gebeurde op Zondag 18 Mei j.l. de gemeente in beroering en verwarring is,

tevens van meening zijnde het uiterste te moeten doen om de gemeente bijeen te houden, wijl zij de scheuring, zoowel landelijk als plaatselijk, niet anders kan zien dan als zonde voor God,

spreekt door deze uit:

Let op dit enkelvoud; blijkbaar heeft er eerst aan den kop gestaan: „de kerkeraad", en heeft men later ervan gemaakt „de leden van den Raad" (meervoud). Overigens: wat is „zonde voor God"? De „vonnissen"? Dan mag de kerkeraad ze niet voor eigen rekening nemen. Het niet-voor-rekening-nemen? Dan moet de kerkeraad ze wel voor eigen rekening nemen. De uitbanning wegens het niet-voor-eigen-rekening-nemen? Dan moet de kerkeraad die uitbanning niet voor eigen rekening nemen. Want hij weet — tenzij hij van de feiten zich niets meer herinnert — dat de vrijmaking niet anders dan besluiten afwees en dat de synode toen zei: maar dan moet ge er uit!

We verwerpen de „uitspraak" van (de leden van) den kerkeraad:

A. dat zij meent op grond van Gods Woord, dat haar optreden in het huidige kerkelijk conflict het enig juiste is geweest, en dus niet onwaarschijnlijk, en wel op de volgende gronden:

Het eenig juiste! ALLE kerkeraden hadden dan MOETEN handelen als de Urker kerkeraad: let op! Ziehier de gronden voor dit roemend oordeel over het „eenig juiste" optreden:

1. dat de kerkeraad geen stelling heeft genomen in het huidige conflict, door zich volstrekt aan de één of andere zijde te scharen, als van mening zijnde, dat al te groote verstandoverwegingen van beide zijden hebben geleid tot het conflict in zijn huidige vorm;

Geen enkele kerkeraad had dus stelling mogen nemen volgens dezen zendbrief! Ze hadden dus allemaal de synode moeten laten staan in de kou. De kerkeraad(sleden) van Urk doen dus honderdmaal meer dan de geschorsten bestaan hebben..... Wij gelooven dan ook dat „al te groote verstandoverwegingen" (maar dan van een onheilig verstand) den kerkeraad sparen (ook in den kerkeraad zelf), en anderen uitstootten. Overigens: is nu de al te cerebrale synodale daad van uitwerping zondig geweest, ja dan neen? En wat is het conflict in zijn huidige vorm? Ik dacht, dat de vorm der schorsingsgronden beslissend was in 1944 en te allen dage.....

Nu het bewijs:

2. als bewijs voor haar houding voert zij aan: ten eerste het niet afkondigen van het schorsingsbesluit van professor Schilder,

De Urker gemeente wist dus niets van Schilder's schorsing? Men mag dan wel dankbaar zijn, dat de man zelf het is komen vertellen! Wist men te Urk ook niets van prof. Greijdanus' schorsing? Van al de andere schorsingen? Correspondeert men daar nog steeds met Bergschenhoek? Heeft de kerkeraad een nieuwen scriba voorzichtig, en in het geheim, verteld, dat hij niet per abuis een geschorste mocht vragen te preeken? Is de struisvogel (kop in 't zand) voortaan het embleem voor het zegel van de kerk van Urk? En — kan de kerk van Urk wel bidden als zij niets weet? Is dat nu „het uiterste doen" voor de bijeenhouding der gemeente? Houdt men haar als kerk bijeen, als men haar de feiten niet meedeelt? Is broeder-dienst: zwijgen?

Maar de kerkeraad heeft nóg een bewijs voor „haar" (zijn) „houding":

ten tweede het zich niet houden aan de richtlijnen, gesteld door de Synode ten opzichte van de behandeling der bezwaarden,

Zich niet conformeeren dus? Maar wel het verband breken met wie evenmin zich conformeerden?

Nog verder:

ten derde de uitspraken van den kerkeraad, dat hij geen reden zag voor het uiteengaan of weren van ambtsdragers over de in geding zijnde punten,

Ja wel. Maar de niet-Urker ambtsdragers werden van de wel-Urkers toch maar geweerd? Heeft er wel een geschorste geprekeerd? Neen. Is Urk een eiland gebleven in kerkelijk opzicht? Verder:

ten vierde het naar buiten uitdragen van onze bezwaren, onder meer naar de classicale vergadering.

De kerkeraad kende de feiten, de gemeente niet (zie boven). Is die gemeente er wel „bij" (in den geest) als de kerkeradaleden ter classis tijgen? Waarvoor dient de aankondiging der classicale vergadering, als de gemeente Urk nog niet eens weet van een schorsing?

Hier het mooiste argument:

ten vijfde de stilzwijgende goedkeuring van ons standpunt, blijkende o.a. bij de jongste kerkvisitatie.

Wel, wel. De kerkvisitatoren vinden het dus ook al goed, dat Urk zich niet conformeert en toch niet geschorst of buiten het verband gezet wordt? Heeft de Koning der kerk Bergschenhoek onder een ander recht gezet dan Urk? Is dit knoeien met mede-knoelen geaprobeerd? Hoe karakterbedervend is toch deze synodocratie en hiërarchie.

Nu gaat de kerkeraad verder iets „uitspreken":

B. dat plaatselijk door den kerkeraad geen aanleiding is gegeven aan hen, die zijn uitgetreden, en uit het schrijven en de houding dezer broeders en zusters is gebleken, dat zij de weg door den kerkeraad gevolgd niet konden waardeeren, en de kerkeraad het niet anders kan zien, of het is bij deze broeders en zusters een willen scheuren, waarop Gods zegen nooit kan rusten.

Het lijkt me heel anders. De „uitgetreden" zijn weer „ingetreden" (n.l. in het verband met hen, die deden wat Urk deed, n.l. zich niet conformeeren, maar dan eerlijk) en de kerkeraad verkoos hen niet te volgen in de gehoorzaamheid, die zich openbaart in bewaring der eenheid met wie noch God, noch (theoretisch) de kerkeraad daarvan uitsloot. Alleen maar: de kerkeraad doet anders dan hij zegt: hij conformeert zich niet op één enkel puntje, om verder alles maar te laten loopen. Hij leidt niet meer, maar verleidt des te erger.

Verder:

C. dat echter de plaatselijke kerkelijke toestand, ondanks de pogingen van den kerkeraad, zich meer en meer begint toe te spitsen, ook al omdat Zondag j.l. is gebleken, dat de vrede dreigt te worden verbroken.

Verbroken vrede? Er was geen vrede. Waar de feiten verzwegen worden is wel doodse stilte, maar geen werkzame vrede. Vrede is een te mooi postief goed, om dat te identificeren met zulke struisvogelpolitiek.